

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра теорії та методики практичної психології

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з виробничої практики (асистентської)
для здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
освітньо-професійної програми «Практична психологія. Екстремальна та
кризова психологія»

Одеса-2023

УДК 37.048.4

*Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»*

Укладач:

старший викладач кафедри теорії та методики практичної психології
Л. А. Ільницька

Рецензенти:

Чумаєва Ю.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології Одеського національного морського університету

Ситнік С.В. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри теорії та методики практичної психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

Методичні рекомендації з виробничої практики (асистентської) для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освітньо-професійної програми «Практична психологія. Екстремальна та кризова психологія» / Л. А. Ільницька. Одеса, 2023. 25 с.

Методичні рекомендації з виробничої практики (асистентської) призначені для здобувачів вищої освіти першого року навчання спеціальності 053 Психологія. Методичні рекомендації містять опис звітної документації з практики, яку здобувачі проходять за спеціальністю.

ЗМІСТ

	стор.
1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ.....	8
3. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ З ПРАКТИКИ.....	9
4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ.....	10
5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	15
6. ДОДАТКИ.....	17

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Одним з головних завдань вищої школи є підготовка та формування кваліфікованих спеціалістів, які будуть здатні в подальшому зробити вагомий внесок в розвиток нашого суспільства. Компетентним і кваліфікованим психолог стає не тільки в процесі оволодіння теоретичними знаннями, а й в процесі практичної фахової підготовки, що забезпечує завершення формування професійних компетентностей майбутніх спеціалістів.

Практика є логічним продовженням навчання. Під час практики здобувачі поглиблюють та закріплюють теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, вдосконалюють практичні вміння і навички, збирають фактичний матеріал для виконання кваліфікаційної роботи, опановують уміннями організації і проведення науково-дослідної роботи.

Здобувачі повинні виконати індивідуальні завдання для більш поглибленого і всебічного вивчення окремих напрямів управлінської діяльності закладів освіти і збору практичних і статистичних матеріалів для написання звіту.

Практикою здобувачів від університету керують викладачі випускової кафедри, а від підприємств, організацій, установ – їх керівники, заступники, або керівники структурних підрозділів, їх заступники тощо. Направлення здобувачів на практику оформлюється наказом ректора. Здобувачі забезпечуються робочими програмами та щоденниками.

У період проходження здобувачем практики на нього поширюються загальне трудове законодавство, правила охорони праці і внутрішнього розпорядку, які діють на базі практики.

Здобувач повинен своєчасно прибути на базу практики та надіслати повідомлення у заклад вищої освіти не пізніше як через три дні після прибуття (початку практики).

Результат проходження практики – підготовка звіту з практики, оформлення щоденника практики та науково-методичних розробок.

Програма практики здобувачів передбачає завдання, які дають можливість узагальнити знання, практичні вміння та навички на базі конкретного закладу, оволодіти професійним досвідом, перевірити готовність майбутнього фахівця до самостійної трудової діяльності.

Базами практики виступають кафедра теорії та методики практичної психології, кафедра психології розвитку, інші структурні підрозділи Університету Ушинського та структурні підрозділи інших закладів вищої освіти. Консультування здобувачів-практикантів проводять викладачі кафедр факультету, наукові керівники кваліфікаційних робіт. Практична підготовка надає здобувачу можливість практично спробувати свої сили в обраній сфері діяльності, навчитися застосовувати у професійній діяльності знання, отримані під час навчальних занять.

Обов'язки здобувача-практиканта:

- 1) ознайомитись і дотримуватись режиму роботи кафедри/бази практики;
- 2) сумлінно виконувати програму практики та індивідуальні завдання;
- 3) у визначений термін здати керівнику практики звітну документацію про проходження практики.

Опановуючи зміст практики, здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності:

- сумлінно, вчасно й самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу) виконувати завдання практики;
- бути присутнім на всіх видах роботи, окрім випадків, викликаних поважними причинами;
- ефективно використовувати час на практиці для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на зайві речі;

- сумлінно виконувати завдання з індивідуальної роботи, користуватися інформацією з надійно перевірених джерел, опрацьовувати запропоновані та додаткові літературні джерела та Інтернет-ресурси.

Виробнича практика (асистентська) триває впродовж чотирьох тижнів. Результати практики зафіксовано у щоденнику та звіті.

Мета, завдання і зміст практики визначаються освітньо-професійною програмою «Практична психологія. Екстремальна та кризова психологія» і робочою програмою виробничої практики (асистентської).

Мета виробничої практики (асистентської) – застосування в практичній діяльності знань та вмінь щодо здійснення пошуку, опрацювання та аналізу професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; оволодіння вміннями організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів, розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість, здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

В результаті виконання програми виробничої практики (асистентської) здобувач має:

знати:

- основні методи наукового дослідження, етапи та методику виконання пошуково-дослідної роботи;

- принципи розробки та запровадження просвітницьких матеріалів та освітніх програм;

уміти:

- здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;

- організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів;
- розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість;
- здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Унаслідок досягнення результатів практики здобувачі вищої освіти у контексті змісту практики мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 8. Здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні компетентності:

СК 5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

Завдання виробничої практики (асистентської):

- закріпити теоретичні знання та отримати необхідний практичний досвід;
- ознайомитись з навчальними програмами окремих фахових дисциплін, з тематикою курсових та дипломних робіт;
- ознайомитись з навчально-методичною та науковою продукцією викладачів кафедр соціально-гуманітарного факультету;
- відвідування лекційних, лабораторних та практичних занять викладачів кафедр факультету;
- виховувати професійну етику та стиль поведінки;
- опанувати практичними методами викладацької діяльності;
- підготувати текст лекційного або практичного заняття та опрацювати набраний матеріал у роботі зі студентами.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Згідно з основною метою та вимогами до підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», зміст практики охоплює такі напрямки:

1. Організаційно-методична робота:

- знайомство з документацією кафедр та деканату соціально-гуманітарного факультету (складання переліку документації кафедри та деканату);

- розробка планів-конспектів навчальних занять з психологічних дисциплін (2 плани-конспекти навчальних занять);

- розробка наочних матеріалів до занять (2 презентації до навчальних занять);

- розробка тестових контрольних завдань з теми занять (5 тестових завдань з теми занять);

- розробка тематики та планів курсових проєктів (5 тем та планів курсових проєктів)

2. Навчальна робота:

- спостереження за ходом проведення занять провідними викладачами соціально-гуманітарного факультету;

- самостійне проведення лекційних та практичних занять з психологічних дисциплін (2 навчальних заняття).

3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання:

- збір матеріалів до теоретичного та емпіричного розділів кваліфікаційної (магістерської) роботи згідно з проблемою наукового дослідження, яка обирається індивідуально кожним студентом; оформлення плану та вступу магістерської роботи.

4. Ведення щоденника практики.

3. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ З ПРАКТИКИ

Звітними документами є: щоденник практики, звіт про проходження практики, науково-методичні розробки (перелік документації кафедри та деканату, 2 плани-конспекти навчальних занять, 2 презентації до навчальних занять, 5 тестових завдань з теми занять, 5 тем та планів курсових проєктів, оформлені план та вступ магістерської роботи). Звітна документація повинна вестись українською мовою, бути акуратно оформленою.

Наприкінці практики здобувачі подають заповнений щоденник, письмовий звіт та науково-методичні розробки.

Вимоги до звіту з практики. Звіт має містити термін початку і закінчення практики, повинен бути конкретним, стислим, окремі питання звіту мають бути викладені в логічній послідовності. Звіт має містити відомості про виконання здобувачем усіх розділів програми практики та індивідуального навчально-дослідного завдання

Звітна документація відповідно до виду роботи практики

Вид роботи	Практичне завдання	Форма звітності
Організаційно-методична робота	<ol style="list-style-type: none">1. Ознайомитися з документацією кафедр та деканату соціально-гуманітарного факультету2. Розробити плани-конспекти навчальних занять (2 навчальні заняття).3. Розробити наочні матеріали до занять (2 презентації до навчальних занять).4. Розробити тестові контрольні завдання з теми занять (5 тестових завдань з теми занять).5. Розробити тематику та плани курсових проєктів (5 тем та планів курсових проєктів).	Перелік документації кафедр та деканату, 2 плана-конспекта навчальних занять, 2 презентації до навчальних занять, тестові завдання, 5 тем та планів курсових проєктів.

Навчальна робота	Провести навчальні заняття з психологічних дисциплін (2 навчальних заняття)	Лекційне заняття, практичне заняття, лабораторне заняття.
Оформлення звітної документації.	1. Оформити щоденник і звіт практиканта. 2. Оформити науково-методичних розробки.	Щоденник, звіт, науково-методичні розробки (перелік документації кафедри та деканату, 2 плани-конспекти навчальних занять, 2 презентації до навчальних занять, 5 тестових завдань з теми занять, 5 тем та планів курсових проєктів, проєкт наукової статті)
Індивідуальне навчально-дослідне завдання	Зібрати матеріали до теоретичного та емпіричного розділів кваліфікаційної (магістерської) роботи згідно з проблемою наукового дослідження, яка обирається індивідуально кожним студентом, оформити план та вступ магістерської роботи.	Матеріали до теоретичного та емпіричного розділів кваліфікаційної (магістерської) роботи, план та вступ магістерської роботи.

4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Поточне контролювання з боку керівника практики з фаху здійснюється під час консультування здобувачів. Безпосередній контроль за проходженням практики здійснює керівник практики від бази практики. Підсумкове контролювання відбувається під час оцінювання та захисту звіту з практики.

Формою підсумкового контролю проходження практики здобувачами є підсумкова конференція, що проводиться після закінчення практики.

Видом підсумкового контролю практики є диференційований залік.

До захисту допускаються здобувачі, які повністю виконали програму практики, представили щоденник, звіт і науково-методичні розробки згідно програми практики.

Захист підсумків практики здобувачів здійснюється на підсумковій конференції у присутності комісії. Підсумкова оцінка за проходження практики виставляється з урахуванням виконання здобувачем всіх видів робіт.

За результатами виконання програми практики та успішного захисту практики виставляється диференційована оцінка. Диференційована оцінка з практики враховується на рівні з іншими оцінками, які характеризують успішність здобувача.

Критерії оцінювання результатів практики здобувачів

	Види робіт	Кількість балів
1.	Організаційно-методична робота.	Максимальна кількість – 40 балів
	Здобувач розробив план-конспект навчального заняття, наочні матеріали (презентації до заняття), тестові контрольні завдання, розробив тематику та плани, курсових проектів. Робота виконана в повному обсязі	28-40 балів
	Здобувач розробив план-конспект навчального заняття, наочні матеріали (презентації до заняття), тестові контрольні завдання, розробив тематику та плани, курсових проектів. Робота виконана не в повному обсязі	14-27 балів
	Здобувач не розробив план-конспект навчального заняття, наочні матеріали (презентації до заняття), тестові контрольні завдання, розробив тематику та плани, курсових проектів. Робота не виконана.	0-13 балів
2.	Навчальна робота	Максимальна кількість – 20 балів (10 балів за кожне заняття)
	Здобувач провів навчальне заняття з психологічних дисциплін. Заняття відповідає вимогам до його	6-10 балів

	проведення.	
	Здобувач провів навчальне заняття з психологічних дисциплін. Заняття відповідає вимогам до його проведення не в повному обсязі	1-5 бали
	Здобувач не провів навчальне заняття з психологічних дисциплін або заняття не відповідає вимогам до його проведення.	0 балів
3.	Індивідуальне навчально-дослідне завдання.	Максимальна кількість – 30 балів
	Здобувач здійснив збір матеріалів для теоретичного та емпіричного розділів магістерської роботи, оформив план та вступ магістерської роботи.	21-30 балів
	Здобувач здійснив збір матеріалів для теоретичного та емпіричного розділів магістерської роботи, оформив план та вступ магістерської роботи. В представленій роботі виявлено недоліки.	11-20 балів
	Здобувач не здійснив збір матеріалів для теоретичного та емпіричного розділів магістерської роботи, не оформив план та вступ магістерської роботи, або в представленій роботі виявлено суттєві недоліки.	0-10 балів
4.	Представлення звітної документації.	Максимальна кількість – 10 балів
	Здобувач представив звітну документацію в повному обсязі, здійснив захист у формі усного звіту, відповів на поставлені питання.	7-10 балів
	Здобувач представив звітну документацію не в повному обсязі, здійснив захист у формі усного звіту, відповів на поставлені питання.	4-6 балів
	Здобувач не представив звітну документацію, або звітна документація не оформлена згідно вимог. Під час захисту здобувач не відповів на питання або здобувач не	0-3 балів

	з'явився на захист практики.	
--	------------------------------	--

Критерії оцінювання підсумкового контролю

(залік диференційований)

Для освітнього компоненту «Виробнича практика (асистентська)» навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі заліку диференційованого. Кількість балів, необхідних для заліку, студент отримує під виконання завдань практики, представлення звітної документації і захисту практики. Здобувач допускається до захисту практики, якщо кількість отриманих впродовж практики балів не менше 60.

Загальні критерії оцінювання практики здобувачів

Зміст критеріїв оцінювання	Шкала ECTS	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
Здобувач цілком виконав програму практики, виявив при цьому високий рівень опанування програмного матеріалу, самостійність, уміння робити висновки та узагальнення. Засвідчив належну фахову та методичну підготовку, показав високу загальну, професійну й мовну культуру, здатність до самоаналізу власної діяльності. Вчасно надав належно оформлену документацію.	90-100	A	Відмінно
Здобувач цілком виконав програму практики, виявив при цьому достатній рівень компетентності. Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, уміло використовує професійну та наукову термінологію. Документацію оформлено якісно та надано вчасно, однак у процесі роботи були незначні фактичні або методичні недоліки.	82-89	B	Добре

Здобувач цілком виконав програму практики. Здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, уміло використовує професійну та наукову термінологію, однак в роботі допущено незначні помилки. Документацію оформлено якісно та надано вчасно, однак у процесі роботи допущено незначні фактичні або методичні помилки.	74-81	C	
Здобувач частково виконав програму практики: відтворив значну частину вивченого матеріалу, виявив базові знання, однак не виказував самостійності під час проходження практики. Документацію надано невчасно або її оформлення не відповідає вимогам.	64-73	D	Задовільно
Здобувач частково виконав програму практики: допустив помилки під час проведення, виконання завдань, простежується безвідповідальне ставлення студента до практики. Документацію надано повністю, однак її оформлення не якісне або не повне.	60-63	E	
Здобувач не виконав більшості завдань практики. Отримав негативний відгук про роботу під час практики. Виконав лише окремі види робіт. У такому разі студент може повторно пройти практику для доопрацювання невиконаних завдань та її захистити.	35-59	FX	Незадовільно
Здобувач абсолютно не виконав програму практики або не з'явився на практику. Є потреба повторного проходження практики.	1-34	F	Незадовільно

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Виконання здобувачем видів роботи згідно завдань практики	Виконання індивідуальних завдань, самостійна робота здобувача	Оформлення звітної документації	Захист практики, залік	Підсумковий бал
60	30	5	5	100

5. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи: Підручник. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
2. Зайченко І.В. Педагогіка і методика навчання в вищій школі: навч. посіб. Київ, 2017. 456 с.
3. Мельничук Л.Б., Шкабаріна М.А. Педагогіка і психологія вищої школи: навчально-методичний посібник. Львів: «Новий Світ», 2022. 266 с.

Допоміжні

1. Бушуєва Т. В. Основи наукових психологічних досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., К., 2017. 244 с.
 2. Важинський С.Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 260 с.
 3. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Аперта, 2019. 492 с.
 4. Психологія вищої школи. / за ред. О.І. Власової. К.: ВПЦ «Київський університет», 2015. 405 с.
 5. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: метод. рекомендації до практичних занять магістрантів / авт-укл. Т.О. Дороніна. Кривий ріг: КДПУ, 2018. 130 с.
 6. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: навч. посіб. для магістрантів / авт-укл. Т.О. Дороніна. Кривий ріг: КДПУ, 2018. 250 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт.
URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>

2. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL : <http://www.mon.gov.ua>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт. URL : <http://odnb.odessa.ua/>.
5. Положення про психологічну службу системи освіти України: офіційний сайт. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>

ДОДАТОК А

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
(повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ОК 14. ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (АСИСТЕНТСЬКОЇ)

здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

факультет соціально-гуманітарний

кафедра _____

другий (магістерський) рівень _____ форми навчання
(денної / заочної)

освітньо-професійна програма «Практична психологія. Екстремальна та
кризова психологія»

спеціальність 053 Психологія

рік навчання перший, група _____

Одеса 2023-2024

Здобувач вищої
освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на

_____ (повна назва бази практики)

«__ __» _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Печатка
підприємства, організації, установи

Вибув з

_____ (повна назва бази практики)

«__ __» _____ 20__ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Печатка
підприємства, організації, установи

**Календарний графік проходження практики
(заповнює керівник практики від факультету)**

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики				Відмітки про виконання
		1	2	3	4	
1	Організаційно-методична робота.					
	Розробка:					
	- плану-конспекту навчального заняття (2 заняття)					
	- наочних матеріалів до занять (2 презентації)					
	- тестових контрольних завдань з теми занять (5 тестових завдань)					
	Розробка тематики та планів курсових проєктів (5 тем і планів)					
2	Навчальна робота					
	Проведення навчальних занять з психологічних дисциплін (2 заняття)					
3	Індивідуальне завдання.					
	Збір матеріалів до теоретичного та емпіричного розділів магістерської роботи (оформити план та вступ магістерської роботи)					
4	Оформлення звітної документації.					
	Щоденник і звіт практиканта					
	Оформлення матеріалів практики (методичні та наукові розробки)					

Керівник практики:
від факультету

(підпис)

(прізвище та ініціали)

від бази практики

(підпис)

(прізвище та ініціали)

**Розподіл балів за видами діяльності здобувачів вищої освіти під час практики
(заповнює: керівник практики від факультету)**

	Види робіт	Кількість балів	Керівник практики від факультету
1.	Організаційно-методична робота.	Максимальна кількість – 40 балів	
	Розробка:		
	- плану-конспекту навчального заняття - (2 заняття)	0-10 балів	
	- наочних матеріалів до занять (2 презентації)	0-10 балів	
	- тестових контрольних завдань з теми занять (5 тестових завдань)	0-10 балів	
	Розробка тематики та планів курсових проєктів (5 тем і планів)	0-10 балів	
2.	Навчальна робота	Максимальна кількість – 20 балів	
	Проведення навчальних занять з психологічних дисциплін (2 заняття)	0-10 балів (за кожне з двох занять)	
4.	Індивідуальне завдання.	Максимальна кількість – 30 балів	
	Збір матеріалів до теоретичного та емпіричного розділів магістерської роботи (оформити план та вступ магістерської роботи)	0-30 балів	
5.	Представлення звітної документації.	Максимальна кількість – 10 балів	
	Щоденник і звіт практиканта	0-5 балів	
	Захист у вигляді усного звіту	0-5 балів	
	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	100	

Керівник практики:

від факультету

(підпис)

(прізвище та ініціали)

з фаху

(підпис)

(прізвище та ініціали)

від бази практики

(підпис)

(прізвище та ініціали)

**Характеристика здобувача вищої освіти
(заповнює керівник практики з фаху)**

Керівник практики з фаху

(підпис)

(прізвище та ініціали)

**Висновок керівника практики від факультету
про проходження практики**

Дата складання заліку « ____ » _____ 20 ____ року

Оцінка:

за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від закладу вищої освіти

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Члени комісії з захисту практики:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)